แบบสำรวจข้อมูลประวัติศาสตร์ที่สำคัญตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

ที่	ชื่อสถานที่	ที่ตั้ง	ประวัติความเป็นมา	สภาพ/ลักษณะปัจจุบัน	หมายเหตุ
๑.	วัดศรีบุญยืน	ปรากฏตามแผนที่	วัดศรีบุญยืน ตั้งอยู่เลขที่ ๒๖๕ บ้านโป่ง หมู่ที่ ๓ ตำบลป่าแดด อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินตั้งวัดมีเนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๕๓ ตารางวา น.ส.๓ เลขที่ ๓๐๖๓ วัดศรีบุญยืน สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๕ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๐๖ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๒๔ เมตร การบริหารและการปกครอง มีเจ้าอาวาสจำนวน ๓ รูป คือ ครูบาศรี (พระบุญศรี) พระอธิการสุคำ โกสโล และพระอธิการสมยศ ปัญญาสาโร การศึกษามีโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมเปิดสอน พ.ศ. ๒๕๑๒	ปรากฏตามภาพถ่าย	
๒.	วัดศรีบังวัน	ปรากฏตามแผนที่	วัดศรีบังวัน บ้านศรีบังวัน หมู่ที่ ๘ ที่ตั้ง เลขที่ ๑๑๒ หมู่ที่ ๘ ตำบลโรงช้าง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย เนื้อที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๔ ตารางวา ประวัติโดยย่อ เดิมชาวบ้านเรียกว่า วัดยงช้าง แล้วมาเป็นอีกเป็น วัดโรงช้าง ในปี พ.ศ. ๒๔๘๕ พอได้รับวิสูงคามสีมา เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๐๖ ชาวบ้านเรียกว่า วัดศรีบังวัน เนื่องจากวันที่ ทำพิธีรับพระราชทาน วิสูงคามสีมา มีต้นโพธิ์ ขนาดใหญ่บังพระทิตย์ไว้ ชาวบ้านจึงเรียกว่า วัดศรีบังวัน แต่บัดนั้นเป็นต้นมา	ปรากฏตามภาพถ่าย	

๓.	วัดศรีดอนแก้ว	ปรากฏตามแผนที่	เป็นวัดที่มีพระธาตุ ประจำธาตุดิน เดิมเป็นวัดร้าง ที่ถูกไฟเผาป่าไหม้พระวิหาร ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ชาวบ้านบางส่วนนำเศษวัสดุจากไฟไหม้ไปใช้ในการส่วนตัว จึงทำให้เกิดอาถรรพ์ คือ ชาวบ้านมีอากาเจ็บป่วย และล้มตายวันละหลายๆคน จนเกิดเป็นความหวาดกลัวบ้างก็หนีไปอยู่ที่อื่น บ้างก็หนีมาบวช ตามแต่ความเห็นและวิทัศน์ของแต่ละคน และสุดท้ายได้ร่วมกันจัดงานประเพณีบวงสรวงเพื่อขอขมาต่อสิ่งศักดิ์ศักดิ์ทั้งหลาย และมีประเพณีสรงน้ำพระธาตุ เหตุการณ์จึงเป็นปกติ ชาวบ้านจึงถือเป็นประเพณีสืบทอดกันจนมาถึงทุกวันนี้ ปัจจุบันทุกปี ม่อนสามขานี้มีการสร้างวัดขึ้นมาใหม่ ชื่อว่า วัดศรีดอนแก้ว	ปรากฏตามภาพถ่าย	
๔.	วัดสันกอง	ปรากฏตามแผนที่	ไม่ปรากฏประวัติ	ปรากฏตามภาพถ่าย	
๕.	วัดธาตุน้ำดอกบัวตอง ๑๒ ราศี	ปรากฏตามแผนที่	ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน เดิมเป็นเจดีย์ร้างเก่าแก่ แต่ปัจจุบันได้รับการบูรณะขึ้นใหม่ โดยมีพระนักพัฒนามาพบและเห็นความสำคัญ ในการทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ทำการบูรณะขึ้น ปี ๒๕๔๓ และตั้งชื่อ ใหม่ว่า วัดพระธาตุน้ำดอกบัวตอง ๑๒ ราศี ความศักดิ์สิทธิ์เชื่อกันว่าหากปีไหนฝนแล้ง ชาวบ้านจะรวมตัวกันสรงน้ำพระธาตุ และอ้อนวอนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ พอทำพิธีเสร็จไม่นานฝนก็ตก ได้ทำไร่ทำนา จึงเชื่อกันว่าเป็นพระธาตุประจำ ธาตุน้ำ	ปรากฏตามภาพถ่าย	
๖.	ม่อนสามขา ผาสามเส้า ควายเฒ่านอนหนอง		**ม่อนสามขา ผาสามเส้า ควายเฒ่านอนหนอง ของมีอยู่ที่คนเฒ่านอนอุ่น อย่าบุ่นก๋งแก้ว** จึงมีตำนานเล่าขานเกี่ยวกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนาและฝีไว้มากมาย เช่น เชื่อว่าใน ๕๐๐ ชาติของพระพุทธเจ้า มีอยู่สองชาติที่ได้มาจุติกำเนิดในที่นี้ คือ ได้เกิดมาเสวยพระชาติเป็นพระยาเจ้าเมือง และได้มาพบรักกับหญิงกำพร้ามีชื่อว่าบัวตอง ที่มีแม่เป็นหมาดำ ในม่อนสามขา ผาสามเส้า ควายเฒ่านอนหนองแห่งนี้ และอีกตำนานหนึ่งก็ได้เล่าเอาไว้ว่า ได้เกิดมาเสวยพระชาติเป็นพระสุธน(เจ้าสุโตน)ที่ได้มาพบกับนางมโนรา ในหนองน้ำควายเฒ่านอนหนอง และถูกยักษ์ตนหนึ่งแย่งของมีค่าไปเก็บซ่อนไว้ที่ในถ้ำม่อนสามขา พระสุธนตามหาของมีค่านั้นไม่พบสืบเนื่องมาจากยักษ์ตนนั้นได้ยกเอาก้อนหินหรือก้อนผาใหญ่มาปิดรูปากถ้ำไว้ ที่แห่งนี้จึงเชื่อกันว่ามีของมีค่าของ	ปรากฏตามภาพถ่าย ปรากฏตามภาพถ่าย	

			พระสุธนหรือเจ้าสุโตนเก็บซ่อนไว้ตามตำนาน อีกตำนานหนึ่งก็มีการเล่าขานสืบๆต่อกันมา เกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องของคำสอนในพุทธศาสนาที่วัดขุนเจื๋อง ส่วนปริศนาอื่นผู้เขียนไม่สามารถที่จะเขียนไขปริศนาได้ ด้วยเหตุจำเป็นที่จะต้องรักษามรดกอันล้ำค่านี้ไว้ เพื่อป้องกันความโลภของมนุษย์		
๗.	ตำนานหอยก๊กก้น		**คือตำนานหอยก๊กก้น(ตัดตูด)**ที่มีอยู่ในสระน้ำวัดขุนเจื๋อง ผู้เฒ่าผู้แก่ได้เล่าให้ฟังว่าได้มีพระธุดงค์รูปหนึ่ง ได้เดินธุดงค์มาจากแดนไกลมาพักแรมอยู่ที่วัดขุนเจื๋อง ยามใกล้รุ่งของวันหนึ่งในขณะที่พระธุดงค์นั่งวิปัสสนากรรมฐานอยู่นั้น ก็ได้ยินเสียงร้องไห้โหยหวนท่ามกลางความวิเวก จึงส่องรู้ด้วยวิปัสสนาญาณว่ามีหญิงแม่หม้ายคนหนึ่งกำลังตัดตูดหอยขมเพื่อเตรียมทำสำรับกับข้าวมาถวาย หอยส่วนที่เหลือที่หญิงแม่หม้ายยังไม่ได้ตัดตูดก็เกิดความกลัว จึงพากันร้องให้เสียงดังไปถึงท่าน เมื่อทราบด้วยวิปัสสนาญาณแล้วพระธุดงค์จึงได้มาโปรดแสดงธรรม จนทำให้หญิงแม่หม้ายได้เข้ามาบวชเป็นอุบาสิกา แล้วนำหอยทั้งหมดมาปล่อยในสระหนองน้ำทั้งหมด ด้วยแรงแห่งอานิสงค์จึงบันดาลให้หอยที่ถูกตัดตูดฟื้นคืนชีพมา แต่ไม่ปกติเป็นตำนานเล่าขานหอยก๊กก้นและยังกลับกลายมาเป็นประเพณีของคนในโรงช้างที่ไม่เอาหอยขมมาปรุงเป็นอาหารไปทำบุญ หรือทำกับข้าวเลี้ยงต้อนรับญาติสนิทมิตรสหาย เพราะมีความเชื่อว่าจะทำให้วัดร้าง และญาติมิตรที่เคยสนิทสนมกันจะไม่ไปมาหาสู่กัน จะเลิกร้างกันไปเหมือนหญิงแม่หม้ายที่ไร้ผัวจนถึงปัจจุบันนี้	ปรากฏตามภาพถ่าย	